

Путіліна О.О.

курсант,

Науковий керівник: Гнидюк О.П.

кандидат педагогічних наук, доцент,

старший викладач,

*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОГО КОЛЕКТИВУ НА РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Початок навчання в системі вищої професійної освіти для вчорашніх випускників середньої школи здебільшого має адаптаційний характер [1, с. 43–45]. Відбувається процес виявлення та з'ясування ступеня готовності до навчання за обраним фахом та в першу чергу, за рівнем підготовленості випускника школи до навчання в системі вищої військової освіти взагалі, оскільки досягнути фахові особливості на першому курсі навчання ще важко. Як відомо, навчання в такому навчальному закладі має особливий характер, обумовлений певними правовим полем, а саме військовими статутами, що вимагає діяти курсантський колектив за певними правилами, які зовсім інші ніж в цивільному закладі вищої освіти. Підвищені вимоги, дотримання військової дисципліни, проживання на території навчального закладу і несення служби в добових нарядах – невід'ємні атрибути курсантського буття.

Перший етап навчання у Національній академії Державної прикордонної служби України супроводжується інтенсивним і напруженим процесом адаптації до нових умов, виявляються курсанти, у яких виникають труднощі, пов'язані з рівнем їхньої готовності до навчання за обраним фахом. Якщо по теоретичних дисциплінах, адаптація проходить швидше, то курсанти на заняттях з фізичної підготовки мають незадовільні або слабкі результати, у зв'язку з великою кількістю часу, який приділяється фізичній підготовці у всіх її формах, необхідного для майбутніх офіцерів-прикордонників.

В результаті курсант починає змінювати своє ставлення до фізичної підготовки, як до явища негативного [2, с. 341–351].

За навчальним планом не передбачено часу на організацію з такими курсантами додаткових занять. Вони не встигають за відведений час на належному рівні засвоїти і відпрацювати фізичну вправу, як вже треба переходити до нової теми. Проблеми накладаються одна на одну і таким чином створюється комплекс фізичної неповноцінності. В цьому і полягає суть ключової проблеми фізичної підготовки і фізичного виховання курсанта.

Ця проблема рівною мірою торкається як невстигаючого курсанта, так і викладача. Вона проявляється в кількох аспектах. В першу чергу, курсант виключає з кола своїх інтересів питання, пов'язані з успішним фізичним розвитком. По-друге, причини своїх невдач у власному фізичному розвитку він починає шукати в методичній недосконалості проведення занять, в недостатній кількості годин, відведених на заняття з фізичної підготовки. Курсант починає шукати приводу уникати відвідування занять. Таким чином, проблема набуває ще більшої гостроти. Такі курсанти здебільшого скептично ставляться до можливості змінити свій фізичний стан на краще за допомогою занять. Все, що пов'язано з фізичною культурою і спортом, набуває для них негативного відтінку.

Під час проведення занять з фізичної підготовки з такими курсантами викладач може відчувати певний педагогічний дискомфорт, зумовлений демонстративним неприйняттям ними цінностей такого заняття. Така позиція може супроводжуватися симуляцією захворювань, порушенням дисципліни на заняттях, навмисним приверненням до себе надмірної уваги, зухвалою поведінкою.

Саме з такими аспектами проблеми і стикається викладач з фізичної підготовки частіше за все. Для викладача у даному випадку дуже важливо розібратися з причинами і мотивами такої поведінки і вибудувати таку методичну й виховну модель організації заняття з такими курсантами, яка сприяла оптимізації їх основних результатів.

Також ще одною проблемою сьогодення являється зменшення часу на викладання дисципліни «Фізична підготовка», тільки за останні 8 років загальна кількість часу зменшилась вдвічі, а державний іспит

взагалі «зник». Так можливо хтось подумає, що це не важливо, але коли можливо займатись з курсантами на заняттях, коли якщо вони планується тільки один раз в місяць згідно навчальної програми.

З плином часу, який характеризується постійним реформування системи вищої професійної освіти, самостійна підготовка чи індивідуальні завдання набувають все більшого значення. Саме на них покладається більшість завдань роботи курсантів, обсяг якої збільшується через, а часом для навчальних занять ні. Це ускладнює вирішення завдань з організацією додаткових занять з фізичної підготовки для зазначеної категорії курсантів, що реально вказує на наявність проблеми, її ймовірну наукову перспективу та необхідність пошуку реальних шляхів та методів її розв'язання.

Військовий колектив курсантів – це соціальна група, яка об'єднана на основі загального військового обов'язку для спільного вирішення завдань, оволодіння військовою справою, підтримання бойової готовності і ведення збройної боротьби з ворогом за інтереси Батьківщини. Тобто кожного дня курсанти одної навчальної групи знаходяться в ситуаціях, що потребують негайного вирішення. В ході виховання культури спілкування курсантів акцент робиться на єдність підрозділу, йде підготовка кожного військовослужбовця, що його життя не залежить лише від нього, є товариші, які завжди прийдуть на допомогу в складній ситуації.

Тому під час проблем курсантів з різними формами фізичної підготовки викладачу необхідно робити акцент на тому, що колектив не повинен відвертатися, а повинен спільними зусиллями, проведення профілактичної роботи від командирів відділень до начальника навчальної групи, а також тренування у вільний час в складі групи удосконалювати особисті якості курсантів, що мають гірші результати з фізичної підготовки.

Таким чином, курсант який має проблеми з фізичною підготовкою, не буде залишатись наодинці зі своєю проблемою, йому буде крім викладача допомагати, підбадьорювати, контролювати вірний товариш, надійний командир та побратим по зброї – його колектив. Отже психологічний вплив колективу на курсанта, що має незадовільні оцінки є не менш впливовим чим просто самомотивація.

Список використаних джерел:

1. Базилевич Н. Особливості формування мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до фізичної. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2012. № 2. С. 43–49.
2. Чудик А. В., Ткаченко І. В. Фактори психологічного впливу на формування морально-вольових якостей у прикордонників під час проведення занять з фізичного виховання. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки*. 2018. № 1. С. 341–351. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadpcpn_2018_1_30